

Minka :

Pesem Orličic.

(Deklamacija.)

Orlica sem še mala,
ponosna sem zato;
Orlica bom ostala,
povem vam vsem glasno.

Orličic četa čvrsta
krepko korak drži;
če treba, cela vrsta
v pozoru obstoji.

Učimo se pozorno
redovnih prostih vaj,
ubogamo pokorno,
krepimo si značaj.

Poslušamo povelje,
pričeti kaj bo spet.
Oj, to nam je veselje:
Obrat navzad, naspred!

In: predročenje — ena!
In: odročenje — dve! —
Ne zmoti se nobena,
kaj mora, vsaka ve,

Še ringa-ringa-raja
zasučimo okrog,
naj roka roko spaja,
skakljajmo urnih nog!

Ta vadba je prijetna
in zdrava za telo;
pri vsakem delu spretna
Orlica gibčna bo.

Orlica sem še mala,
prav rada se igram.
Orlica bom ostala —
Bog živi! — ključem vam.

Dvoje prelepih pisem iz Št. Vida.

(Urednik.)

Obiskal sem brata Nardžiča. Ravno je bral pisemca, ki jih je bil prejel od bratcev in sestic. Zelo dobre volje je bil in se je še smejal povrhu.

— Prisedel sem in tudi mene je prišla radovednost, kaj se bere v tistih pismih. Brat Nardžič je položil predme celo skladovnico in začel sem kar od kraja.

Postal sem prav tako dobre volje kakor moj tovariš. Posebno mi je bilo všeč dvoje pisem iz Št. Vida nad Ljubljano. Majčkeno sem pomislil in sem rekel bratu Nardžiču:

„Veš kaj, gospod brat, tile dve pismi boš pa kar meni odstopil. Tako lepi sta, da ji bom posebej natisnil. Ti imaš za svojo pošto dosti drugih. Saj niti ne bodo mogla vsa v prihodnjega „Orliča“.

Prav grdo je pogledal in je z roko zamahnil, da bi mi pismi iztrgal. Toda papirji so že tičali globoko v mojem žepu. Nato sva se močno skregala. Ravno dvanajst je bila ura, ko sva se začela kregati, in potem sva ostala skregana notri do opoldne.

Pismi sem pa takoj po kosilu prepisal.

Prvo se takole glasi:

Gospod Nardžič!

Veste kaj, jaz sem tudi Orličica. Vadimo va'je z robci. Tudi nastopile smo že na odru in igrale smo „Čisto vest“. O priliki blagoslovljenja orlovske zastave smo nastopile z rdečimi robci. Potem smo se kratkočasile z gospodično. Jaz imam gospodično vaditeljico zelo rada. **Večkrat darujem tudi sv. obhajilo zanjo**, da bi jo Bog ohranil še mnogo let.

Bog živi! — Vas pozdravlja sestra Pepca Mali.

Drugo pa takole:

Dragi brat Nardžič!

Tudi mene in mojo sestrico Minko je spomnil zadnji „Orlič“ na našo obljubo. Hočem Vam napisati nekaj vrstic. Obe zelo radi hodiva k telovadbi in sva veliki prijateljici. Pred telovadbo imamo včasih tudi male sestanke. Pri teh nam g. vaditeljica pripovedujejo spodbudne povesti, navajajo nas k oliki in lepemu vedenju. Vsakikrat dobimo tudi kakšno nalogo. Pa nikar ne mislite, da računsko ali slovensko. Ne! **Vadimo se namreč, da ne izgovorimo nobene nedostojne besede. Sedaj smo se že precej odvadile.** Drugič spet kaj pišem.

Srčno Vas pozdravlja Minka Kremžar in Anica Volčič.

Zakaj sta ti dve pismi tako lepi? Tiste besede, ki so najlepše, so debelo tiskane. Le še enkrat jih berite!

Sestrica Pepca daruje sv. obhajilo za svojo vaditeljico. In celo večkrat.

Nič lepšega ni kakor resnična, globoka hvaležnost. Otrok, ki pozna hvaležnost do starišev, učiteljev, dobrotnikov, bo gotovo enkrat dober, plemenit človek.

Kdor je hvaležen, rad dobroto povrne, če more. Pepca dobro ve, da z nobenim darom, z nobenim denarjem ne more povrniti ljubezni blage voditeljice. Zato se je zatekla drugam — k gospodu Jezusu. On je neizmerno bogat, nima samo denarja in zlata, ima še neizmerno večje bogastvo. Vaditeljico lahko poplača, da ji tistega plačila celo večnost ne bo zmanjkalo.

Tako nas to pisemce zagotavlja treh reči.

Prvič je gotovo, da je Pepca na najboljšem potu plemenitosti. Drugič je vaditeljica brez dvojbe zelo srečna, ko vidi tako lepe uspehe svojega truda pri Orličicah. Tretjič je gospod Jezus vsekako zelo vesel dveh plemenitih duš, ki se ljubita zavoljo Njega.

Vsem, ki berete „Orliča“, iskreno priporočam, da posnemate ljubezen teh dveh. Morda se bo celo kdo našel, ki bo daroval sv. obhajilo tudi za tiste, ki vam pišejo in pošiljajo „Orliča“ - - -

Drugo pismo je spet od druge plati zelo lepo. O, Minka in Anica, tisto so imenitne računске naloge, čeprav vidve mislita, da niso. Če bi ljudje malo bolj šteli in računali, koliko nedostojnih besed pride iz njihovih ust, bi se sami sebe ustrašili. Gotovo bi začeli tudi računati, kako bi se te grdobije odvadili. Postali bi boljši, plemenitejši, olikanejši. Surovosti bi bilo vedno manj med nami.

Zato so urice te Vaše šole več vredne ko gore suhega zlata.

O, da bi mogel reči: Te naloge so tudi slovenske! Hočem reči: Da bi bil poseben znak vsakega slovenskega človeka — dostojnost, olikanost! Da bi se vsaj vsak slovenski človek pošteno trudil, postati olikan, plemenit! Žal, tega ne morem reči, ker je med nami toliko grobosti in surovosti — — —

Zelo, zelo priporočam vsem krožkom in odsekom, da vpletete tako šolo. Gospodično v Št. Vidu in njene gojenke pa prosim, da mi pošljejo nekaj takih nalog na ogled. Rad bi jih natisnil v „Orliču“, da bi drugod videli, kako se vrši pouk v taki šoli.

Če bomo vsi tako pojmovali orlovsko delo — bo res orlovska organizacija vzgojila nov rod, nove ljudi.

Zima prikima.

Ko to pišem, še ni zime. Skoraj gotovo pa bo, kadar boste vi moje pisanje brali. Takrat bodete lahko zapeli tisto — samo če je znate:

Zima prikima,
vse ptičke spodi,
zdaj ptičjega petja
več slišati ni.

Vse ptičke torej spodi zima. Ali tudi ptiče — Orliče? Mislim, da ravno spodila vas nikjer ne bo, malo prepodila pa že. Nekoliko umakniti se boste morali — izletov, javnih telovadb ne bo več. Kako naj pa bodo, če je po zimi mraz in sneg?

Umakniti se boste morali v telovadnico, kjer jo imate. Pridno telovadite, redno, disciplinirano! Ponovite vse stare vaje, izpilite jih, učite se pa še drugih, da boste znali

spomladi in poleti marsikaj novega pokazati. Skrbite, da vas pri nobeni telovadni uri ne bo manjkalo. Seveda, če res ne morete priti, se opravičite, druge brate in sestre pa prosite, da vas pozneje nauče, kar ste zamudili.

Orlički in Orličice ne smete biti kakor polhi. Polh se jeseni zarije nekam na toplo v votlino in spi in smrči celo ljubo zimo. Spomladi se zbudi in začne spet rogoviliti. Ne zna pa nič novega. Samo stare reči ponavlja, ki jih je znal že lani, predlanskim in predpredlanskim. Plezati zna, skakati in hruške krasti. Kako bi pa mogelz nati, če je celo zimo spal, učil pa se ni nič?

Vi se torej pozimi veliko učite. Kako delajte v telovadnici, sem že povedal. Pa to še ni vse. Imejte tudi pogosto poučne sestanke in šhode. Če voditelji in voditeljice katerikrat pozabijo, jih sami spomnite in naprosite! Take poučne sestanke imate lahko tudi tam, kjer telovadnice nimate. Kakšen primeren prostor se bo že našel.

Kjer je mogoče, priredite tudi kakšno igro. Začnite se kar te učiti, ki jo najdete v današnjem „Orliču“.

Pa tudi v domači hiši ne smete pozabiti na orlovsko organizacijo. Berite „Orliča“! Preberite po večkrat vse številke, ki so že izšle, in si dobro zapomnite, kaj ste brali. Mislim, da imate vse „Orliča“ lepo spravljene in ne razmetane po vseh kotih. Ali se pa motim?

Kar vas je večjih dečkov in deklic, berite zlato knjigo! Učite se njenih odgovorov na pamet! Naredite trden sklep, da boste zmerom živeli tako, kakor uči zlata knjiga.

Tako torej. To naj bo vaša naloga za zimo! Orlički in Orličice, pozimi ne spati, ampak učiti se!

Savin:

Na grobu mamice.

*Na tvojem grobu otrok tvoj kleči —
li vidiš me, mati?*

*„O, ne morem zaspati,
ker mraz mi žge skozi kosti!“*

*Na tvojem grobu lučka gori,
da njena toplota do tebe priveje,
da toplo kosti ti premrle ogreje —
li čutiš jo, mati?*

*„O, ne morem zaspati,
ker tebe pri meni še ni.“*

*Le zate moje srce živi,
se greje v spominu in vedno te sluti,*

*podnevi, ponoči, ob vsaki minuti —
li veš vse to mati?*

*„O, ne morem zaspati,
ker ni od nikod pomoči!“*

*Ko prvič, o mati, dan zazvoni,
že vroče molitve k Očetu šepčem,
za tebe ga prosim, v skrbi trepečem —
li slišiš me, mati?*

*„Ah, otrok moj zlati!
Zdaj mirno bom mogla zaspati,
ker tvoja molitev zame živi!“*

Savin:

Zimski hrošč.

Šele deset let je stara naša mala Franica, pa jih ima za ušesi za deset drugih Francic in Frančic. Na uho vam povem, da včasih rada drugače govori kakor misli — že veste, kaj se to pravi. Ta grdoba taka! Enkrat jo je pa pošteno izkupila. Spoznala je resničnost pregovora, da ima laž kratke noge. Le poslušajte!

Pozimi enkrat je bila v šoli vprašana računstvo. Ker pa ni skoraj nič znala, je gospodična nagajivo vpraša, koliko je enkrat ena. Franico je tako zasrbelo na jezičku, da je bleknila: Enkrat ena je čukova žena . . .

Gospodična pa ni poznala šale in Franica je bila tisto popoldne dve uri zaprta.

Jej, to jo je imelo, poredno Franico! Kaj bo rekla mama doma? — No, pa zvita buča si kmalu iztuhta rešitev. Kar mirno in brez strahu jo mahne čez dve uri proti domu. Še nekam posebno korajžno prištorklja v kuhinjo in prav regimentno se vsede k večerji.

„Franica, do kdaj ste pa danes imeli šolo?“ vpraša mama.

„Do zdajle“, se odreže Franica in gleda nedolžno, kar more.

„Kaj ste pa delali tako dolgo?“

„Hrošče smo gledali skozi mikroskop.“

„Kaj pa je to?“ vprašuje mama in še bolj pozorno gleda.

„I, kaj? Tako steklo, da se skozenj vse večje vidi.“

„Aha, že vem. — Pa kaj ste gledali?“

„Saj sem že rekla, da hrošče.“

„Kje ste pa hrošče dobili?“

„Oh, kje? Nalovili smo jih.“

„Kje?“

„Na šolskem vrtu.“

„Pa kakšne hrošče?“

„Oh, kakšne! Take . . . rjave . . .“

„Rjave? Pa zdaj, pozimi? Ali imajo na šolskem vrtu peč, da grejejo hrošče?“

Jej, zdaj pa Franica ni vedela naprej. Kar rdeča — ne rdeča! — kar rjava je postala po vsem obrazu — kakor hrošč. Pa je le še skušala modrovati.

„Ja, saj so bili zabubljeni pod snegom . . .“

„Kakšni pa so zabubljeni hrošči, paglavka?“

Bolj in bolj blizu k Franici se je nagibala mama, bolj in bolj čudno je gledala.

„I, taki, no . . . okrogli . . . ne . . . na štiri ogle . . .“

„Jaz ti bom že pokazala zabubljene hrošče na štiri ogle, ti grdi otrok! Le čakaj me! — — —“

Ne bom pisal naprej, kaj in kako je bilo s Franico. Samo toliko vam izdam, da je tisti večer mama Franico vso pregledala z dolgim, dolgim „mikroskopom“, ki se mu reče tudi — leskovka. No, pa še to, da je bila Franica po tistem pregledovanju čudno podobna — zabubljenemu hrošču — — —

Br. E.

Dedek.

Dedek imajo
bele lasé
v hiši pri peči
radi sedé.

Palica ž njimi
roma pavsod;
trudne noge so,
dolga je pot.

Rečejo včasih
sebi na glas:
„Vse se spreminja,
hiša in vas!“

Kdo pač poznal je
prej — samodrč?
Kómu je znan bil
ptič — samofrč?

Šembrano moder
danes je svet,
kmalu brez loncev
kuhal bo jed!

Morda še vrabcem
podkve bo dal,
ž njimi nemara
senco oral — — —“

P. Krizostom Sekovanič:

Orliči in drugi tiči.

Igra v treh dejanjih.

OSEBE:

VLADKO (17 let)	} bratje	CIRIL	} Orliči
SLAVKO (12 let)		MIRKO	
IVAN (13 let)		BOGDAN	
RAJKO (8 let)	MILAN		
IZIDOR (14 let)	TUGOMIR		
CVETKO (7 let)	} brata	Četa Orličev	

Vsa tri dejanja se vrše v majhnem mestu Jugoslavije.

PRVO DEJANJE.

Lepo opremljena meščanska soba. Na levi mizica z naslonjačo in tremi stoli. Na drugi strani omara s knjigami, obešalo za obleko, na steni ura in par nabožnih slik. V ozadju: hod na verando in dvoje oken. Na desni in levi vrata v notranje prostore.

I. prizor.

Ivan (*sedi na desni strani mize in računa; zdajzdaj se zamisli, podpre z roko glavo, zadovoljno kima, črta in zopet piše. Zasliši se močno trkanje*). Prosto.

Bogdan (*prihiti od desne ves zasopihan, poln ognja*). Ivan, Ivan, ali že veš?!

Ivan (*se nejevoljno okrene proti njemu*). No, ali si moral ravno zdaj pridrveti? Tako lepo sem razvijal svojo nalogo, zdaj pa se zaleti vame ta zgaga in mi zmeša štreno.

Bogdan. Ivan pusti že enkrat v miru to matematiko. Vsi se ti smejemo, ker si vanjo tako zaljubljen. Vsaj zdaj o počitnicah si privoščil malo oddiha! (*Nekoliko pomisli*): Pravzaprav si pa ti mene zmešal. Veš kaj sem ti prišel pravit? Jutri teden bomo nastopili pri javni telovadbi.

Ivan (*se vzravna, osupnjen*). Kaj? Kdo bo nastopil?

Bogdan (*smehljaje*). I kdo neki? Mi — Orliči.

Ivan (*hlastno*). Pa kako, da že jutri teden? Orlovska prireditve bo vendar šele čez dober mesec.

Bogdan. Ne, ne. Pravkar je imel odbor sejo, pri kateri je določil, da se vrši naša prireditve že jutri teden.

Ivan. Pa zakaj?

Bogdan. Žgačar nam pozneje ne more odstopiti svojega travnika, ker bi imel preveč škode. Vsaj tako nekako sem slišal govoriti odbornike. To pa veš, da je Žgačarjev travnik edini, ki je res pripraven za javno telovadbo.

Ivan. To vem. — Toda kako bo pa zdaj z našimi telovadnimi vajami? Zelo bomo morali hiteti, sicer bo prireditve slaba.

Bogdan. To pa prepustimo Vladku; on je naš vaditelj. Bo že vse uredil, da bo prav. — Zdaj grem pa jaz na Žgačarjev travnik, kamor so šli tudi odborniki, da odmerijo prostor za telovadbo. Pojdi z mano!

Ivan. Saj bi šel, toda — — — (*Gleda v zvezek*). Veš, rad bi prej zgotovil še tole nalogo. Ali bi me hotel počakati?

Bogdan (*se smeje*). Pojdi, pojdi! Misliš, da sem na glavo padel? (*Prime zvezek in ga vrže po mizi*). Če ne misliš takoj z mano, pa ostani doma, saj znam tudi sam pot in strah me ne bo požrl. (*Se obrne in hoče oditi*).

Ivan (*skoči za njim in ga prime za ramo*). Bogdan, ti si pa zelo za-merljiv! Počakaj vendar, greva skupaj!

Bogdan (*se okrene smehljaje*). Pa si se hitro premislil.

Ivan. Kaj hočem? Trd si in neizprosen. (*Vzame klobuk z obešala*). A predno odideva, se oglasiva še pri mami v kuhinji.

Bogdan. Dobro. (*Otideta na levo*).

II. prizor.

Vladko, Rajko in Cvetko pridejo od desne. Živahno se menijo, že ko stopajo skozi vrata.

Vladko. Če se letos vpišeta bosta drugo leto tudi že lahko nastopila.

Rajko. Mama mi je že dovolila.

Cvetko. Meni tudi, pa kako rada. Brat predsednik mi je pa rekel, da bom čez par let najboljši telovadec pri Orlih, ker znam že zdaj tri vaje na bradlji. Naučil sem se jih v šolski telovadnici.

Ivan in Bogdan (se vrneta). Bog živi!

Ostali. Bog živi!

Vladko. Kam pa sta vidva namenjena?

Bogdan. Na Žgačarjev travnik.

Vladko. Prav, tudi jaz jo mahnem z vama. Radoveden sem, kako so odmerili travnik. Gospod učitelj sam je vzel celo stvar v roke. Prepričan sem, da bo prireditvev ugodno izpadla. — Ta teden se bomo pa pripravljali in bomo telovadili, da bo veselje.

Bogdan. Poskusimo kar zdaj par vaj. Bomo vsaj videli, koliko smo pozabili.

Vladko. Meni je prav. — Pozor!

Bogdan in Ivan (se postavita lepo v vrsto in začeta na Vladkov poziv telovaditi in peti: „Mi smo Orli“ in druge telovadne napeve. Na ta način napravita poljubno število prostih vaj. — Vladko jima popravlja netočne gibe).

Vladko. Za sedaj je dovolj. Vidim, da nista mnogo pozabila. Brez skrbi bodita. Jutri teden bomo telovadili lahko popolnoma dovršeno, morda celo bolje, kot bi odlašali s prireditvijo še cel mesec. Zdaj vidi vsakdo, da se mudi in se bo tudi potrudil. — Ali zdaj je čas, da odidemo. — Rajko in Cvetko, še vidva pojdit z nami. (Položi dečkoma roke na glavo.)

Rajko. O prav rada; kajne, Cvetko?

Cvetko. Jaz bi šel rad, pa moram k Zupanu po sladkor. Mama mi je dala denar, pa se bojim, da bi ga izgubil.

Rajko. V žepu je na varnem; ne boš ga izgubil. Tvoji mami bomo pa mimogrede povedali kam gremo. Saj Žgačarjev travnik ni daleč.

Cvetko. Ali bi ne bilo bolje, če bi vtaknil denar sem v miznico. (Pokaže.) Tu mi ga ne bo nihče vzel in na sprehodu bom vsaj brez skrbi. Ali ne?

Vladko. Kakor se ti zdi. Morda bo tako res najbolje. Vzel ti ga ne bo nihče, nazaj pa pridemo kmalu.

Cvetko (dane denar v miznico).

Rajko. Kajne, Cvetko, zdaj greš rad z nami in si vesel?

Cvetko. O seveda. Samo to me še skrbi, če bo Izidor tudi tam.

Rajko. Ne bo ga ne. Jaz vsaj tako mislim, ker nima rad Orlov.

Vladko. Cvetko, ali se ti Izidorja bojiš?

Cvetko. Veš, Vladko, Izidor me nikamor ne pusti. V četrtek sem šel gledat v telovadnico — tako lepo je gledati, kako lepo telovadite; tudi jaz bom kmalu z vami telovadil — zvečer me je pa Izidor zato pretepel.

Rajko. Zakaj pa ne poveš mami? Jaz bi se ne pustil kar tako na lepem tepsti.

Cvetko. Potem bi mi pa še bolj nagajal. Saj me tako vedno draži, da sem Alojzij, ker hodim rad v cerkev.

Vladko. Ali Izidor vedno doma čepi?

Cvetko. O ne. Skoraj nikdar ga ni doma. Včasih pride prav pozno. Moram mu odpreti okno, da zleze v sobo in ves smrdi po tobaku in kolne in me suje.

Rajko. Naš Slavko je ravno tak, kot vaš Izidor, samo, da se naš Slavko ne upa toliko potepati, ker ga sicer papa zvečer, ko se vrne iz urada, zelo kaznuje.

Vladko. In vendar, kako priden in dober deček je bil Slavko še pred letom osorej. Vsi smo ga imeli radi. Vedno je zatrjeval, da bo postal duhovnik, v cerkvi se je obnašal kot svetnik in njegovo spričevalo je bilo vedno najboljše v celem razredu. Gospod učitelj je vedno ponavljal: Iz

tega fanta bo nekaj. — Zdaj pa od kar obiskuje gimnazijo, se je čisto spremenil. Z Izidorjem delata vsak dan velike nerodnosti.

Ivan. A mi jima ne smemo pustiti, da bi še dolgo take stvari počenjale.

Bogdan. Ko bi vsaj vedno vkup ne tičala.

Ivan. Muharjevi gospej sta napravila že dosti škode. Ni še dolgo, kar sta ji ubila petelina, včeraj pa sta ji utopila njenega Kódrasa.

Bogdan. Kaj, Kódrasa sta ji utopila? To sta pa res prava razbojnika. Kako ljubezniv psiček je bil to! Kadar sem šel mimo Muharjeve hiše, vedno mi je pritekel naproti.

Cvetko. Tudi mene je imel silno rad.

Rajko. In tačko je znal dajati in prositi tako lepo, in skakati.

Vladko. Tema dvema bo pa treba naviti strune, drugače nam zrasteta čez glavo. — Študirati nečeta, vagabunda, naloge so jima deveta skrb, v cerkvi se obnašata kot dvoje telet. Na cesti ju človek povsod naleti. In kako ti kadita ta dva šmrkolina in kolneta povrhu. Našemu papanu bom rekel, naj da Slavka v planine za kravjega pastirja; drugače ne bo miru.

Cvetko. Naš Izidor naj gre tudi za pastirja. Vedno slabši je. Kadar pri nas zvečer molimo rožni venec, se ta lenuh kar po naslonjači zlekne in če se mu ravno ljubi, malo zagodrnja. Mama ga zmirom krega in prosi in joka, pa nič ne izda. Kako je škoda, da so nam papa umrli.

Vladko. Žalostno je to. Za enkrat ne pomaga drugega, kot moliti ter jima z našim življenjem dajati lep zgled. (*Pogleda na uro*): Zdaj je pa čas, da jo mahmemo. Rajko vzemi kapico! Med potjo se bomo še kaj pomenili.

Rajko (*vzame kapico*). Vsi (*odhajajo na desno*).

Bogdan. Ivan ti pa vzemi s sabo matematični zvezek! Morebiti boš imel med potjo toliko časa, da boš končal svojo učeno nalogo!

Ivan. Ej Bogdan, ti si navihan! (*Odidejo*).

(*Par trenutkov pozorišče prazno.*)

III. prizor.

Slavko in Izidor prideta oblastno skozi srednji vhod.

Slavko. Prav imenitno se mi zdi, da je šla naša gospoda malo na izprehod. Radoveden sem pa vseeno, kam.

Izidor. Pusti to. Prepričan sem, da jih ne bo tako kmalu nazaj, ker so lezli kakor polži — in to je glavno. Bova vsaj spet enkrat brez strahu pogledala najine podobice. Ali ne? (*Potegne iz žepa igralne karte*.)

Slavko. Ne bom igral. Nimam denarja.

Izidor. Ha, ha, budalo! Par kronic tiči gotovo v kakem predalu.

Slavko. Ne vem če tiči v tej sobi kaka kronica: druge sobe so pa zaklenjene in v kuhinji je mama.

Izidor. Išči in molči! (*Potegne miznico. Veselo.*) Aj, aj, kaj pa to?! Tristo zelenih! (*Slavko pogleda.*) Vzemi!

Slavko. Bog vedi, čigav denar je to? Kaj če ni naš?

Izidor. Ha, ha, strahopetec! Čigav neki naj bi bil denar? Tvoj. Vzemi ga!

Slavko (*vzame denar in ga vtakne v žep*).

Izidor. Pa tukaj nama vseeno ni prav varno igrati. Pojdiva raje k nam v uto! Prej nama pa še kupi najfinejših svaljčic. Zvečer te pa vzamem s seboj k „Zlati ribi“. Za plotom bova sedela, kadila in poslušala koncertno godbo, ki igra vsako soboto na vrtu. (*Sede.*)

Slavko (*boječe*). Zvečer ne smem z doma, sicer me papa . .

Izidor (*ga prekine*). Ha, ha, ali si še sedaj tako otroče, da se bojiš šibe?! Pamet, fant! Če te hoče tepsti, pa zbeži . . .

Slavko (*mu naglo seže v besedo*). Spravi karte! Nekdo prihaja. (*Trkanje.*) Naprej!

IV. prizor.

Milan (*pride od desne*). Bog živi!

Izidor. Servus!

Slavko. O Milan, od kod pa ti?

Milan. Ali sta sama?

Onadva. Sama.

Milan (Slavku). Slavko ali veš, kje je Vladko?

Slavko. Zdi se mi, da je šel na izprehod. Ni še dolgo, ko sva ga midva videla, ko je zavil s štirimi fanti za Pavlinovo hišo.

Milan. A, tako. Že vem, kam je šel.

Izidor. Milan, neumen si, ko hodiš zmirom za to tutko, ki vedno pridiguje.

Milan. Izidor, tebe ni nihče vprašal, zato pa molči! Ne bom se prepiral s teboj; da pa Vladko ni tutka, ampak fant od fare, ki ga je treba iskati daleč na okoli, je pa kakor pribito. — Nevoščljiv si mu, zato tako govoriš. Sram te bodi!

Izidor (zasmehljivo). Vem, vem, vsi ste junaki, kar vas je Orlov, mi drugi smo pa za nič, kajpak.

Milan. Jutri teden boš lahko videl, kaj smo mi Orli. Videl boš, da nismo iz zadnje moke.

Izidor. Kaj pa bo jutri teden?

Milan. Ali še ne veš?

Izidor. Ne, ne vem.

Slavko. Jaz tudi ne.

Milan. A tako, vidva še ne vesta, da bomo imeli jutri teden veliko orlovsko prireditev z javno telovadbo!?

Onadva. A-ah, tega še nisva čula.

Milan. Na Žgačarjevem travniku se bo vršila ta slavnost. Jaz sem zdaj tja namenjen, da si bom malo ogledal, kako so odmerili prostor. Najbrž je vaš Vladko tudi tam. — Bog živi! (*Odide na desno.*)

Izidor. Servus! (*Spet izvleče karte in meša.*)

Slavko. (*Čez nekaj časa zamišljeno.*) Izidor, jaz bi dal najraje denar nazaj, ker ne vem, čigav je.

Izidor. Prismođa, ali te je Milan zmešal?!

Slavko. Milan se mi zdi pameten. Žal mi je, da nisem Orel . . .

Izidor. Se mi je zdelo, kje tiči tvoja spokorjenost. — Sicer je pa tako tudi dobro. Kar deni denar nazaj, jaz pa grem in med nama je vse pretrgano. A gorje ti, Slavko! Dolgo časa že občuješ z menoj, pa se še zdaj nisi spametoval. Nekoliko več močatosti bi pa vseeno pričakoval od tebe . . . (*Spravi karte in se obrne.*)

Slavko (*mu seže v besedo*). Izidor, zareklo se mi je. Ostaniva prijatelja.

Izidor. Se mi je zdelo, da ne misliš resno.

Slavko. Pojdiva igrat karte in kadit!

Izidor. To je možata beseda. — Neko svojo željo ti moram še razodeti predno odideva: veš mene silno veseli, da bi temle Orličem katero zagodla, da se ne bodo tako ošabno ponašali s svojo javno telovadbo. Glej, vedno naju tožijo, občevati pa nečejo z nama. Naš Cvetko me ne mara več ubogati, ker so ga Orlički podkupili, na vsak način hoče vstopiti v orlovski naraščaj, ali jaz mu bom izbil muhe iz glave.

Slavko. Glej Ivanov zvezek! (*Prime zvezek.*) Skrijva mu ga; gotovo bo zelo vesel, ko kar nori za to neumno matematiko.

Izidor. Ha, ha, ha, tako je prav — kar pod naslonjačo ga vrzi! (*Slavko vrže zvezek pod naslonjačo.*) Tako, tako, kaj bolj prijetnega naj pa še pričakujejo; ne bo jim ušlo. Ampak Slavko, ti mi boš moral pomagati pri mojem delu!

Slavko (*kima*). To se razume.

V. prizor.

Rajko in Cvetko vstopita od desne. Ko zapazita Izidorja in Slavko, hočeta oditi.

Izidor (*se zadere*). Cvetko, kaj iščeš tu? A?! — Ali ti nisem rekel, da bodi doma? Kdo ti je dovolil, da se smeš okrog potepati? (*Se mu približa in ga sune proti vratom.*)

Cvetko (*zastoka*). No-o-o. Mama so mi naročili . . .

Rajko (*se postavi odločno med Izidorja in Cvetka*). Izidor, ne boš ga tepel!

Izidor (*Slavku*). Ali tako vzgajaš tole trhljico? (*Kaže na Rajka*.)

Slavko (*Rajku*). Rajko, hitro se mi poberi ven, sicer boš občutil mojo pest, kakor je še nisi! (*Mu preti*.)

Rajko. Ne bosta naju tepla, ne! Vse povem papanu! Pojdi Cvetko!

Cvetko. Naj vzamem še denar za sladkor, sicer bo mama v skrbeh. (*Gre proti mizi*.)

Slavko (*ga sune stran*). Kam greš?! Hitro se mi poberi, sicer ti bo slaba predla! (*Mu preti*.)

Cvetko (*jokaje*). Denar imam v miznici.

Rajko (*jezno*). Dajta denar sem!

Izidor (*Slavku*). Nabijva ju! — Krasti sta hotela. (*Se pripravljata, da bi jih nabila*.)

Rajko in Cvetko (*zbežita vsa preplašena*). Denar! — Oh! — Vladko!

Izidor. Zdaj je pa zadnji čas, da odideva. (*Gleda skozi okno*.) Glej, glej, Vladko se vrača s svojo bando.

Slavko (*tudi pogleda*). Zdaj pa le hitro, da naju ne zalotijo. Čakaj, kam bodo zavili. — Aha skozi vežo bodo prišli. Čez verando! (*Odhitita skozi srednja vrata*.)

VI. prizor.

Vladko, Ivan, Rajko, Cvetko, Bogdan in Milan prihite od desne.

Vladko (*priteče prvi, se ozre hitro po sobi, steče na verando, se kmalu vrne*). Ni jih več. Ušla sta nam.

Ivan. Grduna! Škoda, da smo šli vsi skozi ta vrata.

Rajko. Bog vedi, ali sta pustila denar v miznici?

Cvetko (*steče k mizi, odpre miznico in zajoka*). Ves denar sta mi pobrala! Oh, kaj bo rekla mama!

Bogdan in Milan (*jezno*). Tatova! Da jih ni sram!

Rajko (*objame Cvetka*). Ne jokaj, Cvetko! Jaz grem našo mamo prosit, naj ti da toliko denarja, da boš kupil sladkor. Doma pa ne bo treba vaši mami nič povedati, kaj se je zgodilo, ker to bi ji utegnilo škodovati, ko je vedno tako boleha.

Vladko. To je lepo, Rajko. In ti, Cvetko, ne jokaj! (*Poboža oba po kodrih*.)

Rajko (*odhiti na desno*).

Ivan (*brska po mizi*). Kje pa je moj matematični zvezek?

Bogdan (*pristopi išče*). Pa ga res ni. To sta bila zopet naša vaga-bunda zraven. Ne vesta, kje bi nam nagajala . . .

Ivan. Škoda. Precejšen kos naloge sem že dovršil.

Rajko (*se vrne ves vesel*). Glej, Cvetko, mama mi je dala denar in mi rekla, da bosta Izidor in Slavko prejela o pravem času svoje plačilo.

Cvetko (*vzame denar; ginjen*). Hvala ti, Rajko!

(*Zagrinjalo*.)

DRUGO DEJANJE.

Ista soba kot v prvem dejanju. Na dan orlovske prireditve pred slovesno mašo. Miza na levi je pregrnjena z velikim prtom, ki sega skoraj do tal.

I. prizor.

Bogdan in Milan (*sedita pri mizi, oblečena v orlovske kroje in molče prebirata slovenske zastavice*).

Ivan (*pride čez par trenotkov od desne v nedeljski obleki in prinese košarico šopkov*). Glejta, tu so šopki! Vzemita še zastavice (*jih izbira*). Tako. Bogdan, ti nesi šopke in ti, Milan, pa zastavice. (*Jima oboje izročil*.) Jaz ne morem z vama, ker moram iti še po kroj k Milavčevi Ani, ki sem ji ga dal, naj mi ga polika. Ob 1/4 na 10 pa nasvidenje pred telovadnico!

Bogdan in Milan (*vstaneta ter se pripravita na odhod*).

Bogdan. Dobro, dobro; a pazi, da ne boš prepozen, ker odkorakamo točno ob tri četrti.

Ivan. Brez skrbi! — Bog živi! (*Odide na levo.*)

Bogdan in Milan. Bog živi! (*Odideta na desno.*)

Par trenutkov pozorišče prazno.

II. prizor.

Slavko (*odpre prav na lahno srednja vrata iz verande, pomoli glavo v sobo in ko vidi, da ni nikogar notri, odpre vrata do kraja, steče nazaj na verando in kliče Izidorja ter mu daje z roko znamenja*). Kar pridi! Nikogar ni v sobi.

Izidor (*pride na verando in stopi skupaj s Slavkom v sobo, ter že spotoma govori*). To mi je zelo všeč, da sva zadela tako ugoden čas.

Slavko (*ko zapira vrata*). Ali kaj bova delala tu, ko je vendar tako dolgočasno: pojdiva rajši pred cerkev, tam bo bolj prijetno.

Izidor. Slavko, ti me ne razumeš! (*Stopa po sobi, premišlja*). Oj kako rad bi se maščeval nad Orlič, pa nobena pametna mi ne pade v glavo. Ali si ti kaj mislil na to? Glej, zdaj je zadnji čas. Čez pol ure morajo biti zbrani pred telovadnico, takrat je kajpak za najino delo že prepozno. (*Vdari z nogo ob tla*.) Toda nekaj jim morava napraviti. (*Ogleduje naokrog po sobi*.)

Slavko (*se prime za čelo*). Tudi jaz sem že marsikaj mislil, pa se mi zdi vse premalo imenitno. Če jim katero zagodeva, jim zagodiva res pošteno.

Izidor. Zlasti vašemu Ivanu; saj veš, da me je štirinajst dni pred počitnicami zatožil ravnatelj in predsedeti sem moral po nepotrebnem tri ure v pušni šolski sobi. O, tega ne bom pozabil.

Slavko. Jaz bi se pa zlasti nad Vladkom rad znesel. Premisli, včeraj je spravil na dan vse moje zadnje grehe. Oče je bil pa hud...

Izidor. Ha, ha, ali sta imela zopet ples? Prav ti je; zakaj me pa ne ubogaš. Saj sem ti rekel, da zbeži.

Slavko. Kako bom zbežal, ko so pa vsi proti meni?

Izidor. Fant, ti še ne znaš živeti; preveč si še neumen. (*Pogleda skozi okno*.) Glej, Ivan prihaja!

Slavko (*tudi pogleda*). Saj res. In orlovski kroj nese. Pa kako se mu mudi!

Izidor (*dene kazalec na čelo*). Nekaj sem se spomnil. Morda se obnese. — Slavko, jaz se skrijem pod mizo, ti pa pojdi hitro ven in pazi, da te nihče ne vidi! (*Zleze pod mizo*.) Naravnaj prt tako, da bom čisto skrit! (*Slavko naravnaj prt*.) Tako, dobro. — Zdaj pa le pojdi, da me ne izdaš! (*Slavko odide na levo*.) Malo nerodno je čepeti v tem zaboju. — Upam, da ne bo trajala predolgo ta pokora.

III. prizor.

Ivan (*prihiti z veliko naglico skozi srednji vhod, vrže kroj in čepico na stol, odpre desna vrata in zakliče*). Rajko!

Rajko (*v ozadju*). Precej, Ivan! (*Pride*.)

Ivan. Ali si že nesel venčke in kokarde k Milavcu?

Rajko. Seveda. Že ob sedmih.

Ivan. Prav. Zdaj mi pa, prosim, osnaži nekoliko mojo čepico, ki mi je med potjo padla na tla. Poglej, kako je vsa zaprašena. Jaz grem še po ovratnik. Nato se bom pa prav hitro preoblekel, da ne bom prepozen.

Rajko (*vzame čepico*). Da, le hiti! — Joj, kako bo lepo. Ti ne veš, kako zelo se veselim. Pri maši bo igrala orlovska godba. Bogdan je tudi poleg; igra violino.

Ivan. Lepo bo, lepo... (*Odhiti na levo*.)

Rajko (*odide s čepico v roki skozi srednji vhod*).

Izidor (*pod mizo*). Ha, ha, zdaj vas pa imam, prijateljski moji! — Ivan, mnogo dobrega si mi že storil, zdaj ti bom vsaj malo povrnil. (*Pomoli*

izpod prta glavo, seže po kroju in ga spravi pod mizo.) Lepa oblekica, res, prav čedna. Škoda skoraj, da bi jo kdo oblekel, ko je tako gladko polikana. Pod mizo je pa tako lepo spravljena; nič se ne bo naprasila. *(Se skrije.)*

IV. prizor.

Vladko *(v kroju)* in **Cvetko** *(v nedeljski obleki z molitvenikom prideta od desne. Vladko drži roko na Cvetkovi rami; le-ta se ga oklepa.)*

Vladko. Vidiš, ljubi moj Cvetko, drugo leto boš tudi ti v kroju. Vse te bo gledalo. Vama z Rajkom bom preskrbel jaz še prav posebno lepe kroje.

Cvetko. Vem, vem, Vladko, ti si tako dober in imaš Rajka in mene zelo rad. Oh, ko bi bil naš Izidor tudi tako dober, potem bi bilo prijetno pri nas.

Izidor *(pokuka izpod mize).* Čakaj, mali, zvečer ti bom shladil vročo kri! *(Se skrije.)*

Vladko. Nič ne maraj, Cvetko, vse bo še dobro. *(Trkanje.)* Prosto!

Ciril *(vstopi od desne, oblečen v kroj).* Bog živi!

Onadva. Bog živi!

Ciril. Vladko, brat predsednik te želi in prosi, da prideš precej k njemu! Stvar, pravi, je važna.

Vladko. Če je tako, potem grem precej tja. Ti, Cvetko, pa počakaj Rajka, da gresta skupaj v cerkev. Popoludne vama bom že jaz preskrbel vstopnice k javni telovadbi. Pa pridna bodita! *(Mu poda roko in ga poboža po licu.)* Ciril, zdaj pa pojdiva!

V. prizor.

Ivan *(prihiti od leve z ovratnikom v roki).* Vladko, veš jaz imam tako zadrego, da še zdaj nisem imel časa za preobleko. — Rajko mi snaži čepico. Kam pa je šel?

Vladko. Le hitro se pripravi! Midva s Cirilom greva zdaj pred telovadnico, ker hoče brat predsednik nekaj z mano govoriti.

Ivan *(zapazi, da ni nikjer kroja; ves preplašen, z razprostrtimi rokami).* Kje pa je moj kroj?! Ni ga! *(Brsko po naslanjači, premetava stole, gleda v omaro).* Ni ga! Moj Bog, ni ga!

Vladko. Kje si ga pa imel?

Ivan *(kaže).* Tu na stol sem ga položil in zdaj ga ni. To je vendar čudno.

Cvetko. Kaj pa če ga Rajko snaži?

Ivan. Ne verjamem. *(Zakliče proti sredjim vratom.)* Rajko, Rajko!

Rajko *(v ozadju).* Takoj! *(Pride skozi srednji vhod.)* Čepico sem ti že osnažil. Poglej kako je lepa! Zdaj se pa hitro preobleci!

Ivan. Kroja nimam. Nekdo mi ga je skrnil ali ukradel, Bog si ga vedi.

Vladko. Ali sta bila Izidor in Slavko med tem kaj v sobi?

Cvetko. Menim, da ne.

Ivan. Tudi jaz ju nisem videl. — *(Tarna.)* Kje naj dobim drugi kroj?

Vladko. Preiščimo vse kote v sobi in spalnici! Morda si ga nevede kam založil, ko tako hitiš.

Vsi *(hodijo ven in notri in iščejo).* Nič, nikjer nič!

Vladko. Ivan, poglej pod naslanjačo! Tvoj matematični zvezek smo tudi tam spodaj našli.

Ivan. Oh, nič ni, nič! To je vendar čudno!

Ciril *(stoji čisto na desni in kaže na mizo).* Kaj pa pod mizo, ki je tako zelo pokrita?!

Izidor *(plane izpod mize in dvigne kroj).* Glej, Ivan, tvoj kroj! Ne boš ga videl več, ha, ha! *(Skoči skozi srednja vrata.)*

Vsi *(za hip obstrme, nato pa zaženejo vrišč).* Za njim! Za tatom! Držite ga! Vzemite mu obleko! Tat! Vagabund! *(Zbeže za njim.)*

Soba ostane za trenotek prazna.

VI. prizor.

Slavko (*pride od leve in gre naravnost k oknu. Gleda in se smeji.*) Ha, ha, le dajte ga, le po njem, le po njem! Dosti skrbi vam je že napravil in meni obilo trpljenja. (*Obrnjen proti občinstvu s sklenjenimi rokami.*) O da bi bil jaz tako močan, da bi se ga mogel otresti! (*Zre zopet skozi okno.*) Ha, ha, Vladko ga že drži; kroj mu je iztrgal iz rok. Izidor, ne bo se ti dobro godilo! Vladkova pest je trda . . . Toda, kaj je to? Vladko je padel. Škoda! Čakaj, Izidor, kazen boš prejel ob drugi priliki! (*Se obrne od okna in vzdihne.*) Moj Bog, kaj bo z menoj!? Kako čudno mi je pri srcu! — O da bi bil tudi jaz tako lep, nedolžen kot moji bratje! (*Odide potrtno na desno.*)

VII. prizor.

Vladko, Ivan s krojem v roki, Rajko, Cvetko in Ciril se vrnejo skozi srednji vhod.

Cvetko (*še zunaj*). Vladko, pa se nisi nič udaril, ko si padel? (*Tu vstopijo.*)

Vladko. Ne, nič mi ni bilo hudega. Le škoda, da mi je ubežal.

Ivan. Samo, da mi kroja ni odnesel!

Vladko. To je res dobro. (*Vzame čepico, ki jo je prej pustil na mizi.*) Zdaj se pa le hitro preobleci! — Pojdi, Ciril!

Vladko in Ciril. Bog živi! (*Odideta.*)

Ostali. Bog živi!

Ivan (*odhiti na levo*).

Cvetko. Meni je kar vroče, tako sem tekel za njim.

Rajko. Tudi meni. Vladko pa zna res dobro teči. Ali si videl kako je iztrgal Izidorju iz rok obleko, ravno, ko jo je hotel vreči v potok; dvakrat je zamahnil in kroj je bil v njegovih rokah. Škoda, da se mu je nato spodrsnilo, sicer bi se Izidorju slabo godilo.

Cvetko (*pogleda na uro*). Rajko, tri četrt bo kmalu. Najbolje, da greva takoj v cerkev. Ali ne?

Rajko. Pa res. Čakaj vzamem še molitvenik. (*Odpre omaro in vzame molitvenik.*)

VIII. prizor.

Tugomir in Mirko prideta v krajih, od desne, ravno ko odpreta Cvetko in Rajko vrata, da bi odšla.

Tugomir. Kam pa vidva?

Rajko. K maši. Ura bo kmalu tri četrt na deset. (*Pokaže na stensko uro.*)

Tugomir. Ali je Ivan še doma?

Rajko. Da, preoblači se.

Mirko. Kako pa, da je tako pozen? Ali mar ne ve, da odkorakamo v cerkev že ob tri četrt?

Rajko. On to ve, a pripetila se mu je nezgoda.

Mirko. Kaj pa je bilo?

Rajko. Izidor mu je skrnil orlovski kroj — ta hudobnež — in je hotel zbežati z njim. Bog vedi kam.

Cvetko. In v vodo ga je hotel vreči.

Mirko. Kaj? Zopet ta nesrečni Izidor! Ali že vesta, da ga iščejo orožniki? Pravijo, da bo moral iti na Rakovnik k Salezijancem, da se spreobrne — ta potepuh in tat. Mizarstva se bo moral učiti.

Rajko. Res? Tega nisem vedel.

Mirko. Da, da. To je čisto prav. Saj nam Orlom vedno nagaja, vedno nas zmerja in meče kamenje za nami.

Cvetko (*joka*). Oh, kako bo mama žalostna, ko zve!

Tugomir. Kaj bo žalostna?! Še vesela bo. Za Izidorja je to edina pomoč. Salezijanci ga bodo spremenili v poštenega človeka. Vaša mama

bo pa odslej bolj v miru, ko bo imela le tebe, kj jo imaš tako rad, manj skrbi bo imela.

Rajko. Nič ne jokaj, Cvetko, boš videl, da bo tako najbolj prav.

Ivan (*prihiti v kroju od leve*). O — ali sta me prišla klicat?! To je lepo.

Mirko. Hitimo, ker je zadnji čas. (*Vsi odidejo na desno.*)

(*Zagrinjalo.*)

(*Dalje prihodnjič.*)

Nekaj opomb k naši igri.

Današnji „Orlič“ prinaša igro za dečke. Zavoljo tega se je zakasnil in je vzel kar dve številki skupaj. Bali smo se, da bi se zdelo igra preveč raztrgana, če bi je vsaka številka samo en košček prinesla. Morda bi sproti pozabili, kaj ste brali, in nazadnje bi komaj vedeli, kaj se godi v igri.

Cela pa vseeno še ni. Tretje dejanje pride prihodnjič. Toliko je pa vendar imate pred seboj, da precej lahko vidite, kakšna je. Če jo boste igrali, se lahko začnete kar učiti. Preden boste dobro znali, bo že nov „Orlič“ prišel. Četrta štev. novoletna namreč, bo izšla že pred božičnimi prazniki.

Zavoljo boljšega umevanja povem prav nakratko vsebino tretjega dejanja. Izidor in Slavko hočeta Orličem zelo ponagajati. Zvečer jim napneta špago čez cesto, da bi se načelnik spotaknil in padel. Pride pa čisto drugače. Namesto Vladka se zaleti v vrv — Slavko sam. Zlomi si nogo, obleži. Izidor, njegov „prijatelj“, se mu — krohoče in ga pusti v nesreči. Orlič mu viteško pridejo na pomoč . . .

Igrajte to igro povsod, kjer imate oder! Samo nekaj morate narediti! Del čistega dobička morate poslati „Orliču“, da bo laže romal po svetu. Vse je tako drago, samo „Orlič“ je strašno po ceni! Zelo se boji, da mu bo zmanjkalo pod palcem. Gotovo boste radi dali kaj zanj, da ne bo omagal. Z veseljem bomo natisnili, če bomo odkod kaj dobili. Sedaj se bo videlo, če imate „Orliča“ kaj radi.

Pozneje bo „Orlič“ prinesel tudi igro za deklice, ali pa za dečke in deklice skupaj. Vsega naenkrat pa ne more. Zato naj deklice počakajo. Če pa hočejo že sedaj igrati, naj igrajo kaj drugega — n. pr. „Čista vest“ kakor v Št. Vidu. Pa naj tudi deklice pošljejo del dobička „Orliču“ — pa velik del!

Zgodba o slepi in gluhonemi deklici.

Kako se boste učili?

Večinoma ste vsi, ki boste brali o Lenčki, telovadci. Telovadec ve, da je človekovo telo imenitna stvar božja.

Noben človek ne sme svojega telesa zanemarjati. Skrbeti mora, da je telo zdravo in krepko, da se lepo razvija in zna različne spretnosti. Zato telovadite, da vam telo ostane takšno, kakršno mora biti.

Telovadba pa ni samo to, da človek skače in pleza in se suče na drogu in na tleh in hodi po rokah in nogah. Telovadec mora skrbeti tudi za svoje usta, za svoje oči, za svoja ušesa in tako naprej.

Za usta! Znati mora lepo gladko, glasno in razločno govoriti. Kdor jeclja in žujnja in stoka, kadar govori, da ga človek komaj razume, ni dober telovadec, čeprav dela pri javnih telovadbah same veletiče in smrtne skoke. —

Lenčka vas bo učila, koliko je vredno, če zna kdo lepo in jasno govoriti.

Telovadec mora imeti tudi ušesa v lepem redu. Predvsem morajo biti zmerom lepo umita. Marsikdo ima toliko gnojne umazanosti v ušesih, da ne sme biti zraven, kadar repo sejejo. Če bi po nesreči padlo repno seme v njegovo uho, bi precej ozelenelo in se razrastlo. Potem bi repa potegnila vso kri iz glave vase — glava bi usahnila, na človekovem vratu bi pa bila namesto glave — debela, najbrž puhla repa! Kako žalostna reč!

Ušesom škoduje še marsikaj drugega. Če si vroč in poten v glavo, ne smeš biti na vetru ali prepihu! Kdor že v mladih letih ne skrbi za zdravje ušes, lahko postane gluh. Če že ne popolnoma, pa vsaj toliko, da močno „debelo sliši“. V starih se gotovo pokaže, kako je kdo v mladosti znal varovati svoja ušesa.

Lenčka vas bo učila, koliko so vredna zdrava ušesa, ki dobro in jasno slišijo.

Prav taka je z očmi. Kolikokrat ste že slišali: Ne beri, kadar je mrak! Pa le ne ubogate. Ali: Ne glej preveč od blizu, če pišeš! Ne buli uro za uro v knjigo, ki ima kot mušje pikice drobne črke! Vidite, pa ste le po svoji otročji glavi delali in predno se bodete dobro zavedali, vam bo zdravnik zapisal — očala!

Ali mislite, da je „nobel“, nositi očala? Ni ne „nobel“ — slabo je! Seveda, nekateri jih morajo nositi, ne morejo nič za to. Kdor je sam kriv, da jih mora nositi, je slab in grd človek, čeprav ima zlat „ščipalnik“ na nosu.

Lenčka vas bo učila, koliko je vredno zdravo, bistro oko in jasen pogled.

Kako boste imeli Lenčko za zgled?

Kot telovadci gotovo poznate pregovor: „Zdrava duša v zdravem telesu“. Da, da! Človekovo telo je zelo lepa in imenitna stvar božja. A še vse lepša je človekova duša. Vsi veste, da je naša duša duh.

Tisti človek je nekaj vreden, ki ima sicer lepo, zdravo telo, v telesu pa tudi lepo, zdravo dušo — zdravega duha.

Telovadba je potrebna in koristna, prav tako in še bolj potrebna pa je duhovadba. Orlovska organizacija hoče oboje. Zato njeno geslo: Telesa moč, duha krepost — to vzor je lepi tvoj, mladost!

Kakšna pa je duhovadba?

Kadar se učiš, se izobražuješ, se likaš — imaš duhovadbo. Kajne, včasih ti je učenje težko in neprijetno? Ne ljubi se ti, odveč ti je. Pa vendar ne smeš pozabiti, da je potrebno, da mora biti.

Pomislil! Zdrave oči imaš, da dobro vidiš, kaj stoji v učnih knjigah. Pa se ti vseeno včasih težko zdi. Lenčka ne vidi nič, pa se je vseeno učila, mnogo učila.

Zdrava ušesa imaš, da dobro slišiš. Vse slišiš, kar ti učitelj pove. In če ni enkrat dosti, ti pove dvakrat, trikrat. Lenčka ne sliši nič — pa se je vseeno učila.

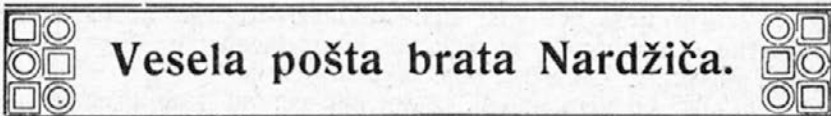
Čudno se ti zdi to, pa je vendar res. Ko boš prebiral zgodbo o taki nenavadno pridni Lenčki, boš imel res pred seboj prelep zgled. Ali si ne boš včasih rekel: „Če je mogla Lenčka, zakaj ne bi mogel jaz . . .?“

Tako boš rekel in nobena reč se ti ne bo zdela težka. Zato pišem zgodbo o slepi in gluhonemi Lenčki.

Sedaj se zgodba začinja.

Lenčka je prišla na svet dva dni pred sv. Petrom 1. 1880. Doma je bila v mestu Tuskumbija v severni Ameriki. Njen oče je bil nekdanj stotnik v amerikanski vojski, mati je bila še jako mlada žena. Imela sta lepo hišo, zraven nje na prostornem vrtu pa še manjšo hišico, vso porastlo z vinsko trto in drugim zelenjem. V tej hišici je preživela Lenčka prve mesece življenja.

(Dalje.)

Kaj bomo pa z našim „Angelčkom“?

Saj res — kaj boste pa z „Angelčkom“? „Angelček“ je list za majhne dečke in deklice. Včasih je pisal, da je otrokom prijatelj, učitelj in voditelj. Sedaj ne piše več tistega, pa je vseeno ostal dober namestnik nebeškega angela variha.

Mnogi Orliči in mnoge Orličice so naročene na „Angelčka“. Do majnika so mislili, da je to njihovo orlovsko glasilo. Posebno zato, ker so brali v njem tudi o telovadbi. Prišel pa je „Orlič“ in nekateri pravijo: Kaj bomo pa sedaj z „Angelčkom“?

To ste čudni, da tako sprašujete! Ali mislite, da sedaj ne smete več imeti „Angelčka“? Ali se vam zdi, da se bosta „Orlič“ in „Angelček“ skregala pri vas doma — kakor se včasih vi med seboj spreklate? O, kako neumno mislite? Le brez skrbi imajte oba!

„Angelček“ sicer ni glasilo „orlovskega naraščaja“, pa je zato glasilo vseh pridnih otrok. In kdo izmed vas ne bi hotel biti priden in dober?

Morebiti se boste pa pokregali nad menoj in boste rekli: Hm, hm! Kdo bo pa oboje plačeval?

Veste, kaj vam povem? Oba skupaj staneta za celo leto samo 18 kron. To je bilo včasih 18 krajcarjev. Ni vredno, da bi človek rekel: To je denar! Ali se vam še tega škoda zdi? Veste, dokler se vam bo denar smilil, kadar je treba dati za dobre časopise, tako dolgo ne boste izobraženi ljudje!

Pa naj vam še povem, kako prav lahko dobite denar!

Včasih vam da ta ali oni kakšen dar ali nagrado. Kar po več kron vam stisne v roko. Vi pa brž premišljujete, kaj boste kupili. Hitro stečete v kakšno kramarijo in vse — zapravite. Potlej pa pravi pregovor: Kadar imajo otroci denar, imajo kramarji semenj!

Ali ni škoda? Devajte rajši v škatljico in hranite za svoja glasila!

Včasih greste na izlet. Doma vam dajo nekaj s seboj, najbrž tudi denar. Vi pa mislite, da se mora na izletu pri veselici prav vse zapraviti. Če že drugega ne, pa pri srečolovu kupite toliko srečk, da je žep prazen. Potem pa odvijate in odvijate tiste papirčke — pa nikjer nič številke! Domov pridete brez „dobitkov“, zraven pa „suhi“ kot poper.

Ja, pa že mora tako biti! Oh, saj ni res, pa stokrat ne! Na izletu jej malo, ne pij nikake umetne pijače, zapravljaj manj ko moreš — denar pa daj za svoja glasila.

Včasih nosi pri vaši hiši Miklavž. Kaj pa nosi? Same cukercrčke in bonbončke in piškotke in pozlačene oreščke! O, ta čudni Miklavž! Zakaj pa nosi take otročarije?

O, jaz že vem, zakaj. Zato, ker ve, da vam drugače ne ustreže. Boji se, da se vam zameri, ko ste pa taki crkljivčki in sladkosnedenci. Če bi pa Miklavž videl, da bi rajši imeli knjigo ali časopis, ali pa nekaj denarja, da bi si list naročili — bi Miklavž prav rad drugače naredil.

Torej le pustite želje po škatljicah in zavojčkih in škrniceljčkih samih sladkih in izlizanih reči — pa začnite želeti „Angelčka“ ali „Vrtec“ ali „Orliča“ ali kaj drugega takega. Boste

videli, da se bo Miklavž premislil. Če te svoje želje nekaj dni pred Miklavževim večerom še svoji mami poveste — stavim svojo glavo, da bo Miklavž napravil tako — kakor je tukaj zapisano.

Tako naj torej bo z vašim „Angelčkom“.

Koliko so kje pridni?

Pod tem naslovom bo naša pošta poročala, koliko so v kakšnem kraju naročili „Orliča“. Ta reč vas bo gotovo zelo zanimala. Povem pa takoj, da bodo naznanjeni samo tisti kraji, odkoder je že prišlo ne samo naročilo, ampak tudi plačilo. Če hočete, torej priti sem gori, le požurite se!

Št. Lovrenc na Pohorju: 33. — Sv. Križ nad Marib.: 20. — Kamnik (dekljice): 65. — Hrušica: 20. — Sv. Lenart v Slov. gor.: 20. — Blagovica: 10. — Crni vrh nad Polh. gradcem: 10. — Frankolovo: 10. — Jesenice (dečki): 40. — Ljubljana (Lichtenturn): 53. — Mekinje: 12. — Logatec: 20. — Ruše: 10. — Stopiče: 10. — Soteska: 10. — Vojnik: 15. — Brezje: 10. — D. M. v Polju: 15. — Maribor (dekl.): 58. — Št. Vid (dekl.): 30. — Horjul 22. — Ljutomer 50.

Za „Orliča“ so darovali:

Prevzv. dr. Anton Bonaventura, škof: 200 K; č. g. Martin Meško, zlato-mašnik, Kápela: 80 K; gdčna Antonija Jevšenak, Maribor: 120 K; gosp. Fr. Krambergar, Maribor: 20 K. Nekateri gg. so navrgli pri naročnini. Vsem: Bog povrni! Pa tudi tistim, ki še slede —.

Kupite take in enake knjige:

Junakinja iz Štajra. Nemško spisala Handel-Mozzetti. Prevel dr. Josip Jerše. Vezana in nevezana.

Bob za mladi zob. Zbirka pesmi za mladino. Cvetko Golar. 14 K vez.

Dedek je pravil. Spisal Slapšek. 14 K nevezana.

Vse imenovane knjige prodaja Jugoslov. knjigarna v Ljubljani.

Iz nabiralnika.

Studenci pri Mariboru. — Dragi br. N.! V Mariboru ni nič posebnega. Jaz spadam k naraščaju v Studencih, ker stanujem na desnem bregu Drave. To vam povem zato, da ne boste mislili, da Vam katera od mariborskega naraščaja piše. — Sedaj imamo dvakrat na teden telovadbo. Rada bi Vas poznala in rada bi vedela, če ste res taki, kakor ste pisali v „Orliča“. Jaz sem velika za svoja leta. Danes mi je zelo vroče in kmalu ne bi nič pisala. Naša vaditeljica Minka je zelo huda ... Rade bi videle, da bi ne bila tako huda. — Pozdravček od Fanike Zibar.

Odgovor. — Nekaj sem izpustil, ker še nisem upal prepisati. Da bi bila res Vaša Minka tako grozansko huda? Če bi ona pisala, bi se najbrž takole bralo: Moje gojenke so premalo pridne ... Rada bi videla, da bi ne bile tako malo pridne. — Ali ne, Fanika? Torej le lepo rade se imejte. pa bo vse prav. Vroče pa mislim, da Ti ni več. Mene že kar zebe, ko tole pišem. Pozdrav!

Žiri. — Spoštovani br. N.! Tudi mi žirovski „Orliča“ smo se spomnili na Vas, čeravno smo bolj spali. Sedaj se pa hočemo bolj poživiti in poskočiti, ker imamo novega vaditelja. Imamo ga radi. Ime mu je Matevž. Imeli smo tudi izlet v Poljane, kjer smo nastopili. Bilo nas je okoli 20. Imam tudi tri brate in štiri sestrice, ki vsi hodimo telovadit. Želo nas bo veselilo, če se boste tudi žirovskih Orličev kaj spomnili. — Bog živi. — Mirko.

Odgovor. — Kako bi pa pozabil na Vas, ko ste tako živi in tako poskakujete, da se sliši prav do mene? Vidi se, da ste spočiti, ko ste se pravkar — naspali. Tebi in Matevžu, trem bratom in štirim sestricam, pa tudi vsem drugim predramljenim v Žireh kliče Vaš br. Nardžič: Dobro jutro!

Ljubljana. — Ako se Vam zdi pesem primerna itd.

Solnce svobode veselo prisije,
Bog svoj blagoslov na Orle lije.

Julka Šusteršič.

Odgovor. — Samo zadnji dve vrstici sem prepisal. Druge so preveč strašne. Toliko groma in viharja, bliska in treska, skalovja in oblakov, sov in brezden! Joj, za Orle bi morda bilo, ker so veliki in korajžni, Orlič in Orličice bi se pa najbrž zballi in ušli. Kdo bi bil kriv — Ti ali jaz? Mislim, da oba. Torej se zadovoljimo kar s svobodnim solncem in z božjim blagoslovom.

Moravče. — V Moravčah imamo nad leto ustanovljen naraščaj. Prav z veseljem hodimo k telovadbi. Proste vaje že znamo. Sedaj se učimo vaj s palicami. Vaditelja imamo prav prijaznega. „Orliča“ imamo tudi naročenega in komaj čakamo, da pride. Jaz bi zelo rad videl, da bi ga dobil vsaj vsako nedeljo. Ali ste bili že kdaj v Moravčah? Če še niste bili, bi Vas prosil, da bi prišli. Bi Vas spoznali in Vi nas. — Vaša brata Anton in Ivan Tič.

Odgovor. — Vesta kaj, moja ljuba Tiča? Ker „Orlič“ prav zares ne more priti vsako nedeljo, vzemita vsako nedeljo prejšnjega v roke. Saj gotovo čez teden že pozabita, kaj sta brala. Moravče sem si pa že z Limbarske gore ogledal in tudi sam sem že bil tam. Prav lepo je bilo, samo Vaju nisem nič videl. Sedaj bom pa prav težko prišel, ker sem noč in dan v službi pri naši veseli pošti.

Sostro. — V začetku svojega pisanja Vas prav lepo pozdravim: Bog živi! Že ves čas sem se pripravljval, odkar izhaja ta lepi „Orlič“, da bi pisal, pa nisem imel časa. Ne zamerite! Pri nas imamo 12 Orličev in 16 gojenk. Sedaj sem dobil petega „Orliča“ in že komaj čakam šestega. Volili smo načelnika in izvolili Jančarja P. Prav lepo se mu zahvaljujem zavoljo dobrega poveljanja. Sedaj Vas lepo pozdravlja Erjavec Ivan.

Odgovor. — Tudi Perčič Miha in Jančar Pavel sta mi pisala od Vas. Pa ni prostora za vsa pisma. Sporeda za Vašo veselico tudi nisem natisnil, ker je tako prepozno. Kadar bo „Orlič“ prihajal vsako nedeljo, bo pa vse pravočasno prišlo na vrsto. Samo ne vem, kdaj bo to. Da ste mi zdravi!

Velike Lašče. — Cenjeni br. N.! — Ko prebiram „Orliča“, vidim, da so v več krajih Orličice. Tudi pri nas nas je 40. Imeli smo orlovski tabor. Bilo je na tisoče ljudstva. Lep je bil sprevod: Najprej fantje v narodnih nošah na konjih, potem Orli z naraščajem, Orlice z gojenkami, pa zopet narodna noša. Pri telovadbi so ljudje nam Orličicam najbolj ploskali. Pa ne vem, če zato, ker smo najlepše telovadile, ali zato, ker smo najmanjše. Le škoda, da še Vas ni bilo na našem taboru. Da pa boste vsaj nekoliko deležni našega tabora, Vam pošiljam teh par cvetk. A to Vam že naprej povem, da za drugi tabor morate priti. — Rozka Škrljeva.

Odgovor. — Rozka, Ti si me pa spravila v zares hud strah. Pomisli! Ko sem čutil, da je nekaj trdega v pismu, se mi je zazdelo, da so — bombe! Kar vznak me je vrglo! Počasi sem se spet skobacal pokonci, ker pa ni hotelo nič eksplodirati, sem odprl in sem našel resedo in astre. Reseda je še dišala. Potem sem si oboje prišil na kapo. Na prihodnjem taboru torej kar poišči človeka z resedo in astrami na poštarški kapi in reci: Bog živi, brat Nardžič!

„Orlič“ izhaja v začetku vsakega meseca. List izdaja uprava „Mladosti“ (Ludovik Tomažič). Uredništvo in upravnništvo je v Kamniku.

Naročnina za odseke in krožke, ki naroče vsaj 10 izvodov pod skupnim zavitkom, 2 dinarja na leto, za vse druge naročnike 4 dinarje.

Oblastem odgovoren Ciril Mohor.

Urejuje P. Bernard Ambrožič.

Tiska tiskarna „Tiskovnega društva v Kranju“.